

In de loop van bijna veertig jaar schreef Stijn Streuvels (1871-1969) acht 'Kerstvertellingen', die evenwel onderling sterk verschillen. Zowel naar de inhoud al naar de omvang. Ook naar niveau. Minstens een viertal behoren tot de categorie van de zeer mooie, ja tot de rijkst genuanceerde novellen uit Streuvels' werk. Van de vele kerstverhalen die wij van Streuvels bezitten geldt 'Het Kerstekind' volgens kenners en lezers als zijn mooiste kersnovelle. Wat minder van gehalte maar toch geslaagd en nog te smaken is Streuvels' verhaal "De Drie Koningen aan de Kust", voor het eerst en afzonderlijk uitgegeven bij Uitgeverij L. Opdebeek te Antwerpen in 1927.

Een zeer recente uitgave is nu beschikbaar want, naar aanleiding van de kinder- en jeugdboekenweek 1982, bezorgde de Standaard Boekhandel een keurige herdruk. De tekst voor deze speciale editie en de woordverklaringen van de door Streuvels zo karakteristiek gebruikte Westvlaamse woorden werden overgenomen uit het "Volledig Werk" van Stijn Streuvels, te zoeken in het vierde deel (1973), blz. 217 - 241. Ter wille van de volledigheid dient bericht te worden, dat ook het kortverhaal, door Streuvels zelf eenvoudigweg "Kerstvertelsel" betiteld, voorkomt in deze heruitgave van 1982.

Hoeft het hier beklemtoond, dat het lezen zelf van deze twee korte teksten veruit de voorkeur geniet boven het, grif toegegeven, moeizaam en zo beknopt parafraseren van de rijke inhoud door ondergetekende ?

Ingrediënten van de vertelling zijn : het dik besneeuwde land, de eenzame armoede bij een drietal zeevissers : Pinkel, Karkole en Viane, de verwachting van het nabije wonder, de suggestieve invloed van het fantaserend vertellen, de traditie van het boerse kerstmaal, de geboorte van een kind in een armelijke hut, de droom van een komend geluk.

Het verhaal neemt een aanvang met de lange, barre nachtelijke tocht van de haven af landinwaarts. Tenslotte wordt een boedderij bereikt. De hoofdpersonages, de Drie Koningen, werpen een steelse blik in een vertrek vol warme feestelijkheid. Groot is de teleurstelling wegens de aanwezigheid van een ander gekomen drietal koningen-met-de-ster en Pinkel, Karkole en Viane worden verjaagd door de plotseling losgebroken waakhond. Eindelijk ontmoeten zij een oude, gebochelde vroedvrouw die voor haar werk onderweg is naar een schamele woning. En precies in dat verblijf vinden zij, de drie vissers, niet enkel het wonder van het pas geboren kind maar ook het feestmaal, aangericht met hun eigen meegebrachte "klutske deelvis". Streuvels, echt en onvervalst in woordkeuze en zinsbouw, steeds daarin zichzelf getrouw, eindigt met enkele sublieme volzinnen :

" (...) 't Geen hij (- Karkole) thuis bij de eigen kinderen verloren had en missen moest - meewarigheid en liefde - vond hij hier onverwachts, dubbel en drievoudig terug. Zijn geluk was zo volledig, reikte zover als de ogen dragen konden, het was een verzadiging van al zijn wensen en begeerten; hier nu, bij de Heilige Familie, in het stalleke, meende hij een laatste schuiloord en toevlucht gevonden te hebben (einde citaat)".

Niet alleen de jeugd die de toekomst van morgen is, óók de nog talrijke volwassenen met een ontvankelijk gemoed voor wat schoon en waarachtig is, kunnen, nu nog en nog steeds, van die heerlijke brokken proza knusjes genieten... en houden !

Emiel SMISSAERT